

## I

(Seadusandlikud aktid)

## DIREKTIIVID

## EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2013/37/EL,

26. juuni 2013,

millega muudetakse direktiivi 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust<sup>(1)</sup>,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt<sup>(2)</sup>

ning arvestades järgmist:

- (1) Liikmesriikide avaliku sektori asutuste koostatud dokumendid on hiiglaslik, mitmekesine ja väärtuslik varamu, mis võib teadmispõhisele majandusele kasu tuua.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiviga 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta<sup>(3)</sup> kehtestatakse miinimumeeskirjad, mis reguleerivad liikmesriikide avaliku sektori asutuste valduses olevate olemasolevate dokumentide taaskasutamist ja nende taaskasutamist soodustavaid praktilisi abinõusid.
- (3) Avatud andmepoliitika, mis soodustab minimaalsete või puuduvate õiguslike, tehniliste või rahaliste piirangutega avaliku sektori teabe laialdast kättesaadavust ja taaskasutamist äri- või mitteäri-eesmärgil ning edendab teabe liikumist mitte ainult majanduselus osalejate, vaid

ka kodanike huvides, võib täita olulist rolli uute teenuste käivitamisel, mis põhinevad kõnealuse teabe uuenduslikel kombineerimis- ja kasutamiskiisidel, stimuleerida majanduskasvu ning edendada sotsiaalset kaasatust. See eeldab aga, et dokumentide taaskasutamist lubatakse liidu tasandil samadel tingimustel, kuid seda ei ole võimalik saavutada, kohaldades liikmesriikide või asjaomaste avaliku sektori asutuste erinevaid eeskirju ja tavasid.

- (4) Avaliku sektori asutuse valduses olevate dokumentide taaskasutamise lubamine annab lisaväärtust taaskasutajatele, lõppkasutajatele ja ühiskonnale tervikuna ning sageli ka asjaomasele avaliku sektori asutusele endale, sest sellega edendatakse läbipaistvust ja vastutust ning saadakse taaskasutajatelt ja lõppkasutajatelt tagasisidet, mille abil saab asjaomane avaliku sektori asutus parandada kogutud teabe kvaliteeti.

- (5) Pärast seda, kui 2003. aastal võeti vastu esimesed avaliku sektori teabe taaskasutamist käsitlevad eeskirjad, on maailmas eksisteerivate andmete, sealhulgas avalike andmete hulk hüppeliselt suurenenud ning on hakatud looma ja koguma uusi andmeliike. Samal ajal oleme tunnistanud andmete analüüsimise, kasutamise ja töötlemise tehnoloogiate pidevale arengule. Kiire tehnoloogiline areng võimaldab luua uusi teenuseid ja rakendusi, mis põhinevad andmete kasutamisel, koondamisel ja kombineerimisel. 2003. aastal vastu võetud eeskirjad ei ole suutnud nende kiirete muutustega sammu pidada, mistõttu eksisteerib oht, et ei kasutata ära avalike andmete taaskasutamise pakutavaid majanduslikke ja sotsiaalseid võimalusi.

- (6) Samal ajal on liikmesriigid nüüdseks kehtestanud direktiivi 2003/98/EÜ alusel taaskasutamise poliitika ning osa liikmesriike on selleks, et teha kättesaadavate avalike andmete taaskasutamine kodanikele ja ettevõtjatele lihtsamaks, võtnud vastu ambitsioonikad avatud andmete strateegiad, mis lähevad kaugemale kõnealuses direktiivis

<sup>(1)</sup> ELT C 191, 29.6.2012, lk 129.

<sup>(2)</sup> Euroopa Parlamendi 13. juuni 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 20. juuni 2013. aasta otsus.

<sup>(3)</sup> ELT L 345, 31.12.2003, lk 90.

sätetatud miinimumtasemest. Et liikmesriigiti erinevad eeskirjad ei takistaks toodete ja teenuste piiriülest pakku- mist ning võimaldamaks võrreldavate avalike andmeko- gumite taaskasutamist nendel põhinevates üleuroo- palistes rakendustes, on vaja miinimumnõudeid, mis määravad kooskõlas asjaomase juurdepääsukorraga, milline avalik teave on liidusisesel teabeturul taaskasuta- miseks kättesaadav.

- (7) Direktiiviga 2003/98/EÜ ei ole ette nähtud dokumenti- dele juurdepääsu andmise ega nende taaskasutamise luba- mise kohustust. Taaskasutamise lubamise või mitteluba- mise üle otsustamine jääb liikmesriikide või asjaomase avaliku sektori asutuse pädevusse. Samas tugineb direktiiv 2003/98/EÜ dokumentidele juurdepääsu käsitlevatele siseriiklikele eeskirjadele, mistõttu dokumentide taaskasu- tamise lubamine ei ole kõnealuse direktiivi kohaselt nõutav, kui juurdepääs dokumentidele on piiratud (nt siseriiklike eeskirjadega piiratakse juurdepääsu kodanike või ettevõtjate jaoks, kes peavad tõendama oma konk- reetset huvi juurdepääsuks dokumentidele) või välistatud (nt siseriiklike eeskirjadega välistatakse juurdepääs doku- mentidele, mis on muu hulgas riigi julgeoleku, riigikaitse või avaliku korra seisukohast tundliku loomuga). Mõned liikmesriigid on taaskasutamise õiguse sidunud otseselt juurdepääsuõigusega, nii et kõik üldiselt kättesaadavad dokumendid on taaskasutatavad. Teistes liikmesriikides on kahe eeskirjade kogumi vaheline seos ebaselgem ning see tekitab õiguslikku ebakindlust.
- (8) Direktiivi 2003/98/EÜ tuleks seetõttu muuta, et kehtes- tada liikmesriikidele selge kohustus lubada kõikide doku- mentide taaskasutamist, välja arvatud juhul, kui juurde- pääs on piiratud või välistatud siseriiklike juurdepääsu reguleerivate eeskirjade alusel või kuulub muude käes- oleva direktiiviga kehtestatud erandite alla. Käesoleva direktiiviga tehtavate muudatuste eesmärk ei ole kindlaks määrata liikmesriikides kehtiv juurdepääsukord ega seda muuta, see on jätkuvalt liikmesriikide ülesanne.
- (9) Võttes arvesse liidu õigust ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige neid, mis tulenevad Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioonist ning intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingust, tuleks direktiivi 2003/98/EÜ reguleerimisalast välja jätta dokumendid, mille suhtes on kolmandatel isikutel intellektuaalomandi õigused. Kui raamatukogude, sh ülikoolide raamatukogude, muuseumide või arhiivide valduses oleva dokumendi intellektuaalomandi õigused kuulusid algselt kolmandale isikule ja kõnealuste õiguste kaitsetähtaeg ei ole lõppenud, tuleks seda dokumenti käesoleva direktiivi rakendamisel pidada dokumendiks, mille intellektuaalomandi õigused kuuluvad kolmandatele isikutele.

- (10) Direktiivi 2003/98/EÜ tuleks kohaldada dokumentide suhtes, mille väljastamine kuulub asjaomaste avaliku sektori asutuste avalik-õiguslike ülesannete hulka, mis on ette nähtud liikmesriigi seaduste või muude siduvate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumise korral tuleks avalik-õiguslikud ülesanded kindlaks määrata vastavalt liikmesriigis kehtivale haldustavale tingimusele, et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi. Avalik-õiguslikud ülesanded võib kind- laks määrata üldiselt või iga avaliku sektori asutuse jaoks eraldi.
- (11) Käesolevat direktiivi tuleks rakendada ja kohaldada täie- likus vastavuses isikuandmete kaitse põhimõtetega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ üksikisi- kute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (<sup>1</sup>). Eriti väärib märkimist, et direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid kindlaks määrama isikuandmete seadusliku töötlemise tingimused. Lisaks on üks direktiivi põhimõtteid see, et isikuandmeid ei tohiks kogumise järgselt töödelda viisil, mis ei ole kooskõlas kõnealuste andmete kogumisel kindlaks määratud täpse, selge ja õiguspärase eesmärgiga.
- (12) Direktiiv 2003/98/EÜ ei tohiks piirata siseriiklikest eeskirjadest tulenevaid avaliku sektori asutuste töötajate võimalikke õigusi, sealhulgas majanduslikke ja mittevara- lisi intellektuaalomandi õigusi.
- (13) Lisaks, kui dokument tehakse taaskasutamiseks kättesaa- davaks, peaks asjaomasele avaliku sektori asutusele jääma õigus dokumenti kasutada.
- (14) Direktiivi 2003/98/EÜ reguleerimisala tuleks laiendada raamatukogudele, sh ülikoolide raamatukogudele, muuseumidele ja arhiividele.
- (15) Siseturu loomise üks peamisi eesmärke on kogu liitu hõlmavate teenuste arengut soodustavate tingimuste loomine. Raamatukogudes, muuseumides ja arhiivides on märkimisväärne kogus väärtuslike avaliku sektori teaberessursse, eelkõige seetõttu, et digiteerimisprojektid on mitmekordistanud digitaalse avaliku teabe hulka. Kultuuripärandi kogud ja nendega seotud metaandmed võivad olla digitaalse sisuga toodete ja teenuste algmater- jaliks ja neil on suur potentsiaal innovatiivseks taaskasu- tuseks sellistes valdkondades nagu õpe ja turism. Avaliku sektori valduses oleva kultuurimaterjali laiem taaskasuta- tavus võimaldab muu hulgas liidu ettevõtetel ära kasutada selle teabe potentsiaali ning toetada majanduskasvu ja töökohtade loomist.

(<sup>1</sup>) EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

- (16) Avaliku sektori valduses olevate kultuurivarade kasutamise seotud õigusnormid ja tavad on liikmesriikides märkimisväärselt erinevad, mistõttu nende varade kogu majandusliku potentsiaali kasutuselevõtmine on takistatud. Et raamatukogud, muuseumid ja arhiivid jätkavad investeerimist digiteerimisse, teevad paljud neist oma üldkasutatava infosisu juba praegu taaskasutamiseks kättesaadavaks ja paljud neist otsivad aktiivselt võimalusi oma infosisu taaskasutamiseks. Kuna kultuuriasutused tegutsevad siiski regulatiivselt ja kultuuriliselt erinevates keskkondades, on nende infosisu kasutamise tavad kujunenud välja eri viisidel.
- (17) Kuna siseriiklike eeskirjade ja tavade erinevused või ebaselgus takistavad siseturu sujuvat toimimist ja infoühiskonna nõuetekohast arengut liidus, tuleks läbi viia raamatukogude, muuseumide ja arhiivide valduses olevate kultuurimaterjalide taaskasutamise seotud siseriiklike eeskirjade ja tavade minimaalne ühtlustamine.
- (18) Direktiivi 2003/98/EÜ reguleerimisala laiendamine peaks piirduma kolme liiki kultuuriasutustega: raamatukogud, sealhulgas ülikoolide raamatukogud, muuseumid ja arhiivid, sest nende kogud on ja muutuvad järjest rohkem paljudes toodetes, näiteks mobiilsetes rakendustes, taaskasutatavaks väärtuslikuks materjaliks. Muud liiki kultuuriasutused (näiteks orkestrid, ooperi- ja balletiteatrid ning teatrid), kaasa arvatud nende asutuste alla kuuluvad arhiivid, peaksid lavakunstialase olemuse tõttu jääma reguleerimisalast välja. Kuna peaaegu kogu nende materjal on kaitstud kolmandate isikute intellektuaalomandi õigustega ja jääks seetõttu direktiivi reguleerimisalast välja, oleks nende lisamisel reguleerimisalasse vähene mõju.
- (19) Digiteerimine on oluline vahend, et tagada parem juurdepääs kultuurivaradele ja nende kasutamine hariduses, töös ja vaba aja veetmises. Samuti pakub see olulisi majanduslikke võimalusi, hõlbustades kultuurimaterjalide integreerimist digitaalsetesse teenustesse ja toodetesse, mis toetab töökohtade loomist ja majanduskasvu. Neid aspekte rõhutati muu hulgas Euroopa Parlamendi 5. mai 2010. aasta resolutsioonis teatise „Europeana – järgmised sammud“<sup>(1)</sup> kohta, komisjoni 27. oktoobri 2011. aasta soovitus 2011/711/EL kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta<sup>(2)</sup> ning nõukogu 10. mai 2012. aasta järeldustes kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta<sup>(3)</sup>. Eelnimetatud dokumentides määratakse kindlaks edasised
- sammud tegelemiseks Euroopa kultuuripärandi digiteerimise ja selle internetis kättesaadavaks tegemise õiguslike, finants- ja organisatsiooniliste aspektidega.
- (20) Kui see on võimalik ja asjakohane, peaksid avaliku sektori asutused tegema taaskasutamise soodustamiseks dokumendid võimalikult täpselt ja detailselt kättesaadavaks avatud ja masinloetavas vormingus koos metaandmetega, ning sellises vormingus, mis tagab koostalitlusvõime, näiteks töödeldes neid viisil, mis on kooskõlas ruumiandmete kokkusobivuse ja kasutatavuse nõudeid reguleerivate põhimõtetega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiivile 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE)<sup>(4)</sup>.
- (21) Dokumenti tuleks pidada masinloetavas vormingus olevaks, kui tegemist on sellises failivormingus struktureeritud dokumendiga, mida tarkvararakendused suudavad kergesti tuvastada, ära tunda ja sellest vajalikku teavet välja lugeda. Masinloetavas vormingus struktureeritud failides sisalduvad andmed on masinloetavad andmed. Masinloetavad vormingud võivad olla avatud või litsentsitud; nad võivad, kuid ei pruugi olla ametlikud standardid. Dokumente, mis on sellises automaatset töötlemist piiravas failivormingus, et andmeid kas ei saa või ei saa kergesti dokumendist kätte, ei tuleks pidada masinloetavas vormingus dokumentideks. Liikmesriigid peaksid soodustama masinloetavate avatud vormingute kasutamist, kui see on asjakohane.
- (22) Kui avaliku sektori asutused võtavad dokumentide taaskasutamise lubamise eest tasu, peaksid kõnealused tasud põhimõtteliselt piirduma piirkuludega. Samas tuleks arvesse võtta vajadust mitte takistada selliste avaliku sektori asutuste normaalset toimimist, kes peavad teenima tulu, et katta oluline osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmisega seotud kuludest või kuludest, mis on seotud teatavate taaskasutamiseks kättesaadavaks tehtavate dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise. Sellistel juhtudel peaks avaliku sektori asutustel olema õigus küsida piirkulusid ületavat tasu. Kõnealuse tasu suurus tuleks määrata objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate kriteeriumide alusel ning dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest saadav kogutulu ei tohiks ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutulu. Nõue tulu teenimiseks, et katta oluline osa avaliku sektori asutuse avalik-õiguslike ülesannete täitmisega seotud kuludest või kuludest, mis on seotud teatavate taaskasutamiseks kättesaadavaks tehtavate dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise, ei pea olema õiguslik nõue ja võib tuleneda näiteks liikmesriikide haldustavade. Liikmesriigid peaksid kõnealuse nõude korrapäraselt läbi vaatama.

<sup>(1)</sup> ELT C 81 E, 15.3.2011, lk 16.<sup>(2)</sup> ELT L 283, 29.10.2011, lk 39.<sup>(3)</sup> ELT C 169, 15.6.2012, lk 5.<sup>(4)</sup> ELT L 108, 25.4.2007, lk 1.

- (23) Raamatukogudel, muuseumidel ja arhiividel peaks olema võimalik küsida piirkulusid ületavat tasu, et nende tavapärase toimimine ei oleks takistatud. Kõnealuste avaliku sektori asutuste puhul ei tohiks dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest vastaval arvestamisperioodil saadav kogutulu ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise, levitamise, säilitamise ja õiguste kindlakstegemise kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutulu. Raamatukogude, muuseumite ja arhiivide puhul tuleks nende eripära silmas pidades võtta mõistliku investeeringutulu arvutamisel arvesse erasektori poolt identsete või samalaadsete dokumentide taaskasutamise eest võetavat tasu.
- (24) Käesolevas direktiivis sätestatud tasude ülemmäär ei mõjuta liikmesriikide õigust kohaldada madalamaid tasusid või tasu mitte võtta.
- (25) Liikmesriigid peaksid kehtestama piirkulusid ületava tasu võtmise kriteeriumid. Selleks võivad liikmesriigid näiteks kehtestada need kriteeriumid siseriiklike eeskirjadega või nimetada avaliku sektori asutusest erineva(d) asjaomase(d) asutuse(d), kes on pädev(ad) kõnealuseid kriteeriume kehtestama. Sellise asutuse tegevus tuleks korraldada liikmesriikide põhiseaduslike ja õigusüsteemide alusel. See võiks olla tegutsev asutus, kellel on eelarve täitmise volitused ja kes kannab poliitilist vastutust.
- (26) Dokumendi taaskasutamisele võivad avaliku sektori asutused seada tingimusi, asjakohasel juhul litsentsi kaudu, näiteks nõuda allika äramärkimist ja märget selle kohta, kas dokumendi taaskasutaja on dokumenti mingil viisil muutnud. Avaliku sektori teabe taaskasutamise litsentsidega tuleks igal juhul kehtestada taaskasutamisele võimalikult vähe piiranguid, piirdudes eelistatavalt allikale viitamisega. Siin peaks olema oluline roll ka veebis kättesaadavatel avatud litsentsidel, mis annavad suuremad taaskasutamise õigused ilma tehnoloogiliste, rahaliste ja geograafiliste piiranguteta ning põhinevad avatud andmevormingutel. Seetõttu peaksid liikmesriigid soodustama avatud litsentside kasutamist, mis peaks aja jooksul saama üldiseks tavaks kogu liidus.
- (27) Komisjon toetas veebipõhise avaliku sektori teabe tulemustabeli koostamist, mis hõlmab asjakohaseid näitajaid avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta kõikides liikmesriikides. Kõnealuse tulemustabeli korrapärane ajakohastamine aitab parandada liidus rakendatavate poliitikate ja tavade alase teabe vahetamist liikmesriikide vahel ja sellise teabe kättesaadavust.
- (28) Õiguskaitsevahendid peaksid hõlmama erapooletu asutuse poolse läbivaatamise võimalust. Selline asutus võiks olla juba olemasolev riigiasutus, näiteks liikmesriigi konkurentsiamet, dokumentidele juurdepääsu eest vastutav liikmesriigi asutus või liikmesriigi kohtuasutus. Sellise asutuse tegevus tuleks korraldada liikmesriikide põhiseaduslike ja õigusüsteemide alusel ning see ei tohiks piirata taaskasutamise taotleja täiendavaid õiguskaitsevahendeid. See peaks siiski olema selgelt eraldatud liikmesriigi mehhanismist, millega kehtestatakse piirkulusid ületava tasu võtmise kriteeriumid. Õiguskaitsevahendid peaksid hõlmama võimalust vaadata läbi nii keeldumise otsused kui ka otsused, mis küll lubavad taaskasutamist, kuid võivad siiski mõjutada taotlejaid muudel põhjustel, eelkõige seoses tasu võtmise eeskirjade kohaldamisega. Läbivaatamisprotsess peaks toimuma kiiresti vastavalt kiiresti muutuva turu vajadustele.
- (29) Dokumentide taaskasutamise tingimuste kehtestamisel tuleks järgida konkurentsireegleid, vältides niivõrd, kui see on võimalik, avaliku sektori asutuste ja erasektori partneritega sõlmitavaid ainuõiguste kokkuleppeid. Siiski võib spetsiifiliste avaliku sektori dokumentide taaskasutamise ainuõigus olla vahel vajalik teatavate üldhuviteenuste pakkumiseks. Selline olukord võib muu hulgas tekkida, kui ükski kaubanduslikel eesmärkidel tegutsev avaldaja ainuõiguse puudumise korral kõnealust teavet ei avaldaks. Selle probleemi lahendamiseks on direktiivis 2003/98/EÜ sätestatud korrapäraselt läbi vaadatavate ainuõiguste kokkulepete sõlmimine, juhul kui ainuõigus on üldhuviteenuste osutamiseks vajalik.
- (30) Kuna direktiivi 2003/98/EÜ reguleerimisala laiendatakse raamatukogudele, sealhulgas ülikoolide raamatukogudele, muuseumidele ja arhiividele, on asjakohane võtta arvesse erinevusi, mis eksisteerivad liikmesriikides kultuurivarade digiteerimise puhul, mida ei ole võimalik kõnealuse direktiivi ainuõiguste kokkuleppeid käsitlevate sätetega tulemuslikult reguleerida. Raamatukogud, sealhulgas ülikoolide raamatukogud, muuseumid, arhiivid ja erasektori partnerid teevad sageli koostööd, mis hõlmab kultuurivarade digiteerimist, mille puhul antakse erasektori partneritele ainuõigused. Kogemused on näidanud, et kõnealused avaliku ja erasektori partnerlused võivad hõlbustada kultuurikogude otstarbekat kasutamist ja kiirendada samas üldsuse juurdepääsu kultuuripärandile.
- (31) Kui ainuõigus on seotud kultuurivarade digiteerimisega, on ainuõiguse jaoks vajalik teatav ajavahemik, et anda erasektori partneritele võimalus oma investeeringud tasa teenida. Kõnealuse ajavahemiku pikkus tuleks piiritleda ja see peaks olema võimalikult lühike, et kinni pidada põhimõttest, mille kohaselt peaks avaliku sektori teave jääma pärast digiteerimist avaliku sektori valdusesse. Kultuurivarade digiteerimise ainuõiguse kestus ei tohiks üldiselt

- ületada kümme aastat. Ainoõiguste kestus, mis on pikem kui kümme aastat, tuleks läbi vaadata, võttes arvesse pärast lepingu sõlmimist keskkonnas toimunud tehnoloogilisi, finantsilisi ja halduslikke muutusi. Lisaks sellele peaks kõik avaliku ja erasektori kultuurivarade digiteerimise alased partnerlused andma partneritest kultuuriasutustele kõik õigused, mis on seotud digiteeritud kultuurivarade kasutamise ja pärast ainoõiguste kestuse lõppemist.
- (32) Et võtta nõuetekohaselt arvesse lepinguid ja muid kokkuleppeid, millega antakse ainoõigused ja mis sõlmiti enne käesoleva direktiivi jõustumist, tuleks kehtestada asjakohased üleminekumeetmed, et kaitsta lepinguosaliste huve juhul, kui nende ainoõigused ei kuulu käesolevas direktiivis toodud erandite hulka. Üleminekumeetmed peaksid võimaldama lepinguosaliste ainoõiguste kehtimist lepingu lõpuni või tähtajatute või väga pika kehtimisajaga lepingute puhul ainoõiguste kehtimise jätkumist piisavalt kaua, et osalised saavad võtta asjakohaseid meetmeid. Üleminekumeetmeid ei tohiks kohaldada lepingute ja muude eeskirjade suhtes, mis on sõlmitud pärast käesoleva direktiivi jõustumist, kuid enne käesoleva direktiivi ülevõtmise siseriiklike meetmete kohaldamist, et vältida olukordi, mil käesoleva direktiiviga vastuolus olevaid lepinguid või muid pikaajalisi kokkuleppeid sõlmitakse, et hiilida kõrvale tulevastest siseriiklikest ülevõtmismeetmetest. Lepingud ja muud kokkulepped, mis on sõlmitud pärast käesoleva direktiivi jõustumist, kuid enne käesoleva direktiivi ülevõtmise meetmete kohaldamist, peavad seepärast olema alates käesoleva direktiivi ülevõtmise siseriiklike meetmete kohaldamise kuupäevast käesoleva direktiiviga kooskõlas.
- (33) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt soodustada kogu liitu hõlmavate avaliku sektori dokumentidel põhinevate teabetoodete ja -teenuste väljaarendamist ning tagada avaliku sektori dokumentide tõhus ja piiriülene kasutamine ühelt poolt eraettevõtjate, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt lisandväärtusega teabetoodete ja -teenuste puhul ja teiselt poolt kodanike poolt teabe vaba liikumise ning kommunikatsiooni hõlbustamiseks, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning kavandatava meetme üleeuroopalist ulatust silmas pidades on neid parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (34) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas õigust isikuandmete kaitsele (artikkel 8) ja õigust omandile (artikkel 17). Direktiivi ei tohi tõlgendada ega rakendada viisil, mis läheb vastuollu Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga.
- (35) On vaja tagada, et liikmesriigid esitavad komisjonile aruande avaliku sektori teabe taaskasutamise ulatuse, kõnealuse teabe kättesaadavaks tegemise tingimuste ja õiguskaitsetavade kohta.
- (36) Komisjon peaks abistama liikmesriike käesoleva direktiivi järjekindlal rakendamisel, andes pärast konsulteerimist huvitatud isikutega suuniseid, eelkõige soovituslike standardlitsentside, andmekogude ja dokumentide taaskasutamise eest tasu võtmise kohta.
- (37) Seetõttu tuleks direktiivi 2003/98/EÜ vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

#### Artikkel 1

Direktiivi 2003/98/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) selliste dokumentide suhtes, mille väljastamine ei kuulu asjaomaste avaliku sektori asutuste avalikõiguslike ülesannete alla, nagu need on ette nähtud liikmesriigi seaduste või muude siduvate eeskirjadega või, kui selliseid norme ei ole, kõnealuse liikmesriigi üldise haldustavaga tingimusel, et avalikõiguslike ülesannete ulatus on läbi-  
paiste ja see vaadatakse läbi;”

ii) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) selliste dokumentide suhtes, millele juurdepääs on liikmesriikide juurdepääsukorra kohaselt keelatud, sealhulgas järgmistel põhjustel:

— riikliku julgeoleku (st riigi julgeoleku) kaitse, riigikaitse või avaliku julgeoleku kaitse,

— statistiliste andmete konfidentsiaalsus;

— ärisaladus (nt äri-, kutseala- ja ettevõtte saladused);”

iii) lisatakse järgmised punktid:

- „ca) dokumendid, millele juurdepääs on piiratud liikmesriikide juurdepääsukorraga, sealhulgas juhud, mil kodanikud ja ettevõtjad peavad tõendama oma konkreetset huvi juurdepääsuks dokumentidele;
- cb) dokumentide osad, mis sisaldavad ainult logo- sid, vappe ja sümboloid;
- cc) dokumendid, millele juurdepääs on välistatud või piiratud juurdepääsukorraga isikuandmete kaitse tõttu, ning dokumentide osad, mis on selle korra alusel juurdepääsetavad ning sisal- davad isikuandmeid, mille taaskasutamine on õiguslikult määratletud sellise õigusakti rikkumisenä, millega reguleeritakse üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel;”;

iv) punkt e asendatakse järgmisega:

- „e) selliste dokumentide suhtes, mis on haridus- ja teadusasutuste, sealhulgas teadusuuringute tule- muste edastamiseks loodud organisatsioonide, koolide ja ülikoolide, välja arvatud ülikoolide raamatukogude valduses, ning”;

v) punkt f asendatakse järgmisega:

- „f) selliste dokumentide suhtes, mis on muude kultuuriasutuste kui raamatukogude, muuseumide ja arhiivide valduses.”;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

- „3. Käesolev direktiiv rajaneb liikmesriikide juurde- pääsukordadel ega mõjuta nende kohaldamist.”;

c) lõikes 4 asendatakse sõna „ühenduse” sõnaga „liidu”.

2) Artiklile 2 lisatakse järgmised punktid:

- „6. „masinloetav vorming” – failivorming, mis on strukturee- ritud selliselt, et tarkvararakendused suudavad spetsiifilisi andmeid, sealhulgas üksikuid faktiväiteid, ja nende sisemist struktuuri kergelt tuvastada, ära tunda ja välja lugeda;
- 7. „avatud vorming” – platvormist sõltumatu failivorming, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks ilma dokumendi taaskasutamise piiranguteta;
- 8. „ametlik avatud standard”– kirjalikult kehtestatud stan- dard, mis sisaldab üksikasjalikke nõudeid selle kohta, kuidas tagada andmehaldustarkvara koostalitlusvõime- sus;
- 9. „ülikool”– kõik avaliku sektori organisatsioonid, mis pakuvad akadeemilise kraadi omandamiseni viivaid keskharidusjärgseid kõrgharidusprogramme.”

3) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

### Üldpõhimõte

1. Kui lõikes 2 ei ole sätestatud teisiti, tagavad liikmesrii- gid, et dokumendid, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi vastavalt artiklile 1, on äri- lised või mitteäri- lised eesmärkidel taaskasutatavad III ja IV peatükis sätestatud tingimustel.

2. Kui tegemist on dokumentidega, mille intellektuaal- omandi õigused kuuluvad raamatukogudele, sh ülikoolide raamatukogudele, muuseumidele ja arhiividele, tagavad liik- mesriigid, et kui dokumentide taaskasutamine on lubatud, on need dokumendid äri- lised või mitteäri- lised eesmärkidel taaskasutatavad III ja IV peatükis sätestatud tingimustel.”

4) Artikli 4 lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„3. Eitava otsuse korral teatavad avaliku sektori asutused taotlejale keeldumise põhjused vastavalt liikmesriigis kehti- vale juurdepääsukorrale või käesoleva direktiivi, eriti selle artikli 1 lõike 2 punktide a–cc või artikli 3 alusel vastu võetud siseriiklikele sätetele. Kui eitava otsuse aluseks on artikli 1 lõike 2 punkt b, lisab avaliku sektori asutus viite õiguse füüsilisest või juriidilisest isikust omanikule, kui see on teada, või viite litsentsandjale, kellelt avaliku sektori asutus on vastava materjali saanud. Raamatukogud, sh ülikoolide raamatukogud, muuseumid ja arhiivid ei ole kohustatud viidet lisama.

4. Taaskasutamisalane otsus peab sisaldama viidet õigus- kaitsevahendite juhuks, kui taotleja soovib otsuse edasi kaevata. Õiguskaitsevahendid hõlmavad võimalust sellise sõltumatu asutuse poolseks läbivaatamiseks, kellel on asja- kohased teadmised; kõnealusteks asutusteks võivad olla liik- mesriigi konkurentsiamet, dokumentidele juurdepääsu eest vastutav liikmesriigi asutus või liikmesriigi kohtuasutus, kelle otsused on asjaomasele avaliku sektori asutusele sidu- vad.”

5) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 5

### Pakutavad vormid

1. Avaliku sektori asutused teevad dokumendid kättesaa- davaks mis tahes olemasolevas vormis või keeles ning, kui see on võimalik ja asjakohane, avatud ja masinloetavas vormingus koos metaandmetega. Nii vorming kui ka meta- andmed peaksid olema võimalikult suures ulatuses koos- kõlas ametlike avatud standarditega.

2. Lõikest 1 ei tulene avaliku sektori asutustele kohustust luua või mugandada dokumente või anda dokumentidest väljavõtteid, et järgida kõnealust lõiget, kui see nõuaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi, mis ei ole pelgalt lihtsad toimingud.

3. Käesoleva direktiivi alusel ei või avaliku sektori asutustelt nõuda teatavat liiki dokumentide koostamise ja säilitamise jätkamist selleks, et mõni era- või avaliku sektori organisatsioon saaks neid taaskasutada.”

6) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 6

#### Tasu võtmise põhimõtted

1. Kui dokumentide taaskasutamise eest võetakse tasu, piirduvad kõnealused tasud dokumentide paljundamisest, esitamisest ja levitamisest tulenevate piirkuludega.

2. Lõiget 1 ei kohaldata:

a) avaliku sektori asutuste suhtes, kes peavad teenima tulu, et katta oluline osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmisest tulenevatest kuludest;

b) erandina dokumentide suhtes, mille eest peavad asjaomased avaliku sektori asutused teenima piisavalt tulu, et katta oluline osa kõnealuste dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise kuludest. Nimetatud nõuded kehtestatakse liikmesriigi õigusega või muude siduvate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumise korral määratakse nõuded kindlaks vastavalt liikmesriigi üldisele haldustavale;

c) raamatukogude, sh ülikoolide raamatukogude, muuseumide ja arhiivide suhtes.

3. Lõike 2 punktides a ja b osutatud juhtudel arvutavad asjaomased avaliku sektori asutused tasu välja liikmesriikide kehtestatud objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate kriteeriumide alusel. Dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest vastaval arvestusperioodil kõnealuste asutuste saadav kogutulu ei tohi ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutulu. Tasu arvutatakse vastavalt asjaomaste avaliku sektori asutuste suhtes kohaldatavatele arvestuspõhimõtetele.

4. Kui tasu võtavad lõike 2 punktis c osutatud avaliku sektori asutused, ei tohi dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest vastaval arvestamisperioodil saadav kogutulu ületada dokumentide kogumise, koostamise,

paljundamise, levitamise, säilitamise ja õiguste väljaselgitamise kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutulu. Tasu arvutatakse vastavalt asjaomaste avaliku sektori asutuste suhtes kohaldatavatele arvestuspõhimõtetele.”

7) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 7

#### Läbipaistvus

1. Avaliku sektori asutuse valduses olevate dokumentide taaskasutamise standardtasude puhul määratakse eelnevalt kindlaks ja avaldatakse, kui see on võimalik ja asjakohane, siis elektrooniliselt, tasu kohaldamise tingimused ja tasu tegelik summa, sealhulgas tasu arvutamise alus.

2. Kui tegemist on muude taaskasutamise tasudega kui lõikes 1 osutatud tasud, teatab asjaomane avaliku sektori asutus eelnevalt, milliseid tegureid võetakse nende tasude arvutamisel arvesse. Taotluse korral näitab kõnealune avaliku sektori asutus samuti seda, kuidas need tasud arvutati konkreetse taaskasutamistaotluse puhul.

3. Artikli 6 lõike 2 punktis b osutatud nõuded määratakse eelnevalt kindlaks. Nad avalikustatakse võimaluse ja vajaduse korral elektroonilises vormis.

4. Avaliku sektori asutused tagavad, et dokumentide taaskasutamise taotlejaid teavitatakse olemasolevatest õiguskaitsevahenditest seoses neid mõjutavate otsuste või tavade-ga.”

8) Artikli 8 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Avaliku sektori asutused võivad taaskasutamist lubada tingimusteta või kehtestada tingimusi, vajaduse korral litsentside abil. Need tingimused ei tohi taaskasutamist põhjendamatult piirata ning neid ei tohi kasutada konkurentsi piiramiseks.”

9) Artikkel 9 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 9

#### Praktilised vahendid

Liikmesriigid rakendavad praktilisi vahendeid taaskasutamiseks kättesaadavate dokumentide otsingu hõlbustamiseks, näiteks veebis ja masinloetavas vormingus, kui see on võimalik ja asjakohane, kättesaadavad sisuloetelud põhido-kumentidest koos asjaomaste metaandmetega, ning portaalid, mis on seotud sisuloeteluga. Võimaluse korral hõlbustavad liikmesriigid dokumentide keeltevahelist otsingut.”

## 10) Artiklit 11 muudetakse järgmiselt:

## a) lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevat lõiget ei kohaldata kultuurivarade digiteerimise suhtes.”;

## b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Erandina lõikest 1 ei ületa kultuurivarade digiteerimisega seotud ainuõiguste kestus üldiselt kümmet aastat. Juhul kui see ajavahemik ületab kümmet aastat, vaadatakse selle kestus 11. aastal ja vajaduse korral pärast seda igal seitsmendal aastal läbi.

Esimeses lõigus osutatud ainuõiguste kokkulepped peavad olema läbipaistvad ja need avalikustatakse.

Kui kultuurivarade digiteerimiseks on antud esimeses lõigus osutatud ainuõigus, antakse asjaomasele avaliku sektori asutusele kokkuleppe osana digiteeritud kultuurivarade tasuta koopia. Kõnealune koopia tehakse ainuõiguste kestuse lõppemisel taaskasutamiseks kättesaadavaks.”;

## c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ainuõiguste kokkulepped, mis on olemas 1. juulil 2005 ja mis ei kvalifitseeru lõikes 2 sätestatud erandiks, tuleb lõpetada lepingu kehtivuse lõppemisel või igal juhul hiljemalt 31. detsembril 2008.”;

## d) lisatakse järgmine lõige:

„4. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, lõpetatakse 17. juulil 2013 olemas olevad ainuõiguste kokkulepped, mis ei kvalifitseeru lõikes 2 või 2a sätestatud erandiks, lepingu lõppemisel või igal juhul hiljemalt 18. juulil 2043.”

## 11) Artikkel 13 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 13

**Läbivaatamine**

1. Komisjon viib enne 18. juulit 2018 läbi käesoleva direktiivi kohaldamise läbivaatamise ning esitab selle tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule koos võimalike direktiivi muutmise ettepanekutega.

2. Liikmesriigid esitavad iga kolme aasta järel komisjonile aruande avaliku sektori valduses oleva taaskasutatava teabe kättesaadavuse, kõnealuse teabe kättesaadavaks tegemise tingimuste ja õiguskaitsetavade kohta. Aruanne avalikustatakse ja liikmesriigid viivad selle põhjal läbi artikli 6 rakendamise läbivaatamise, eriti piirkulusid ületava tasu võtmise osas.

3. Lõikes 1 osutatud läbivaatamise objekt on eelkõige direktiivi reguleerimisala ja mõju, sealhulgas avaliku sektori dokumentide taaskasutamise suurenemise ulatus, tasu võtmise põhimõtete ja ametlike õigusloomeliste ja haldusdokumentide taaskasutamise mõju, andmekaitse-eeskirjade ja taaskasutusvõimaluste koostoime ning täiendavad võimalused siseturu nõuetekohase toimimise ja Euroopa infosistööstuse arengu parandamiseks.”

*Artikkel 2*

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 18. juuliks 2015. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid meetmeid alates 18. juulist 2015.

2. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

*Artikkel 3*

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

*Artikkel 4*

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 26. juuni 2013

*Euroopa Parlamendi nimel*  
president  
M. SCHULZ

*Nõukogu nimel*  
eesistuja  
A. SHATTER